

PRZEDMOWA

PREFACE

Pracownicy, Doktoranci oraz Studenci Instytutu Prahistorii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, a także Autorzy, którzy zamieścili swoje prace w niniejszym tomie, składają Pani Profesor Dobrochnie Jankowskiej wyrazy głębokiego szacunku i uznania, jak również podziękowania za lata pracy dla Instytutu oraz Uniwersytetu.

Profesor D. Jankowska była związana z UAM, a zwłaszcza z archeologią uniwersytecką, od 46 lat. UAM był Jej jedynym miejscem pracy przez te wszystkie lata. Swoją pracę rozpoczęła 1 października 1969 r. Zatrudnił Ją Profesor Jan Żak, wieloletni, zasłużony kierownik i dyrektor Instytutu, i stanowiło to jedną z Jego pierwszych decyzji jako kierownika ówczesnej Katedry.

Profesor D. Jankowska jest uznaną i cenioną w Polsce oraz w Europie specjalistką z zakresu archeologii epoki kamienia. Jej prace dotyczyły również, choć w mniejszym zakresie, archeologii wczesnego średniowiecza. Dzięki Jej aktywności badawczej, której główny trzon stanowiła epoka kamienia, współczesna archeologia zmieniła wyobrażenie o osadnictwie neolitycznym na Pomorzu. Stało się tak zwłaszcza dzięki nowatorskim badaniom wykopaliskowym i wynikom tych badań w okolicach środkowego dorzecza Łupawy (na stanowiskach w Łupawie, w Poganicach), prowadzonym przez wiele lat pod kierunkiem prof. dr hab. D. Jankowskiej. Zrewolucjonizowały one ówczesną wiedzę archeologiczną w odniesieniu do epoki kamienia.

D. Jankowska zajmowała się również problematyką średniowiecza, realizując zakrojone na dużą skalę prace archeologiczne na grodzisku w Łupawie czy na osadzie wczesnośredniowiecznej w Wojnowicach, pow. leszczyński. Interesowały Ją także starsze okresy epoki kamienia, dlatego podjęła się rozpoznania i badań wykopaliskowych schyłkowopaleolitycznych i mezolitycznych obozowisk nad jeziorem Świdwie w Bolkowie, pow. policki. W sferze Jej zainteresowań naukowych pozostawały związki Pomorza w okresie neolitu z obszarem Meklemburgii, Szlezewiku-Holsztyna i wysp duńskich. Zajmowały ją relacje kulturowe na obszarze zachodniobałtyckim. Temu zagadnieniu poświęciła wiele prac, m.in. monografię o wielkiej wadze merytorycznej, wydaną w 1990 r.: *Społeczności strefy południowo-zachodniobałtyckiej w dobie neolityzacji*. Jej dorobek naukowy jest bardzo ważny, wielce znaczący dla rozwoju naszej dyscypliny.

Pani Profesor D. Jankowska wpisała się w pełni w program badawczy realizowany przez pracowników Katedry od lat 60. XX w., kiedy to zaczęto rozszerzać pola badawcze również w kierunku Pomorza. Badania te były nastawione na rekonstrukcję pradziejów tego regionu od epoki kamienia po średniowiecze oraz na interdyscyplinarne studia osadnicze. Pierwotnie prace te stanowiły bardzo ważny element ogólnopolskiego programu badań nad etnogenezą Słowian, lecz później rozwinęły się w studia kulturowo-historyczne oraz osadnicze, nawiązujące do modelu inspirowanego pracami Witolda Hensla i Herberta Jankhuna. Wypracowywano wówczas metody badań osadniczych, które miały charakter przekrojowy, stosowano w nich nowoczesne osiągnięcia i metody nauk przyrodniczych, częściowo nieinwazyjnych. Badania terenowe na Pomorzu (także na Kujawach) obejmowały głównie zwarty i wyodrębniony obszar, traktowany jako terytorium o szczególnych walorach poznawczych, diagnostycznych dla szerszych studiów nad dziejami ziem polskich. Intencją wykonawców programów były interdyscyplinarne studia nad konkretnym społeczeństwem regionalnym. W ten nurt badań i refleksji włączyła się Pani Profesor D. Jankowska, proponując swoje oryginalne i twórcze rozwiązania – i w ten sposób na trwałe zapisała się w historii archeologii Pomorza.

Lata pracy w zawodzie archeologa i nauczyciela akademickiego ujawniły charyzmatyczne cechy Pani Profesor: ogromny entuzjazm dla archeologii, umiejętność sprostaną spartańskim warunkom badań terenowych, duże wymagania merytoryczne wobec siebie i innych oraz łatwość kontaktów ze studentami i mieszkańcami miejscowości, w których odbywały się wykopaliska. Jej prace stanowią efekt dążenia do harmonii, do osiągnięcia pełnego ładu w zawiłościach klasyfikacyjnych i analizach archeologicznych.

Na szczególną uwagę i podkreślenie zasługuje działalność dydaktyczno-organizacyjna prof. dr hab. D. Jankowskiej. Jej przełożeni i studenci zawsze darzyli ją zaufaniem. Pełniła w związku z tym przez wiele lat różnorodne funkcje w ramach UAM: była wieloletnią zastępcą dyrektora Instytutu Prahistorii ds. dydaktycznych. Przez dwie kadencje była prodziekanem Wydziału Historycznego UAM (lata 1990–1996), a także w ostatnim czasie kierowała Zakładem Prahistorii Powszechnej Epoki Kamienia i Brązu w Instytucie Prahistorii UAM. Należy podkreślić, że była wieloletnią przewodniczącą Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej, a także członkiem Uniwersyteckiej Komisji Rekrutacyjnej dla kierunku archeologia. W ostatnim czasie była przewodniczącą Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia.

Wszystkie Jej dokonania stanowią efekt autentycznej pasji i nietuzinkowej osobowości. Zawsze stawiała przed wyzwaniem, problemami naukowymi, zapełniając luki w wiedzy archeologicznej, dlatego Jej życie zawodowe jest tak interesujące i inspirujące. Profesor Dobrochna Jankowska we wszystkich dokonaniach zasługuje na najwyższą uwagę. Wszystko, co robi, naznaczone jest oddaniem bez reszty,

autentyzmem, godnym podziwu hartem ducha. Niebagatelną rolę odgrywa Jej autentyczny, niczym niewymuszony i szczerzy patriotyzm.

Niniejszy tom czasopisma *Folia Praehistorica Posnaniensia* dedykujemy Pani Profesor, pragnąc Ją uczcić jako Jej Przyjaciele, Uczniowie i Współpracownicy.

Ad multos, ad plurimos annos.

Danuta Minta-Tworzowska

*Tom dedykowany
Pani Profesor Dobrochnie Jankowskiej
wybitnej specjalistce z zakresu epoki kamienia,
nauczycielowi wielu pokoleń archeologów*

PROFESOR DOBROCHNA JANKOWSKA